

Т.П. Зарічна, І.Р. Авраменко, І.В. Бушуєва, Т.С. Райкова, І.М. Білай

МАРКЕТИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ЛЕЙКОЗІВ У ДІТЕЙ (НА ПРИКЛАДІ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: лікарські засоби протилейкозної дії, регіональний ринок лікарських засобів, конкурентоспроможність фармацевтичних фірм, кваліметричний аналіз.

Ключевые слова: лекарственные средства против лейкозного действия, региональный рынок лекарственных средств, конкурентоспособность фармацевтических фирм, кваліметрический анализ.

Key words: medications against leukemia, regional market of medications, competitiveness of pharmaceutical firms, qualimetric analysis.

Проведено маркетингове дослідження регіонального ринку лікарських засобів, що застосовуються для лікування лейкозу у дітей. Проаналізовано конкурентоспроможність фармацевтичних фірм, що поставляють на фармацевтичний ринок Запорізької області ці лікарські засоби. Методом кваліметричного аналізу визначено найбільш ефективні з них.

Проведено маркетинговое исследование регионального рынка лекарственных средств, применяемых для лечения лейкоза у детей. Проанализирована конкурентоспособность фармацевтических фирм, которые поставляют на фармацевтический рынок Запорожской области данные лекарственные средства. Методом кваліметрического анализа установлены наиболее эффективные из них.

Marketing analysis of regional market of medications, applied for treatment of children's leukemia is conducted. The competitiveness of pharmaceutical firms, which supply Zaporizhzhya region with these medical means is analyzed. The method of qualimetric analysis defined the most effective ones among them.

Наслідки Чорнобильської катастрофи, несприятлива екологічна ситуація в Запорізькій області, зумовлена наявністю на її території атомної електростанції, підприємств кольорової та чорної металургії призвели до високого рівня онкологічних захворювань. Не винятком з окресленої ситуації є діти, які є найбільш чутливими до негативного впливу навколишнього середовища.

У структурі захворювання на злоякісні новоутворення у дітей Запорізької області лейкоз посідає перше місце – 33% від загальної кількості онкозахворювань.

У зв'язку з цим, актуальним є своєчасне і оптимальне забезпечення хворих на лейкоз дітей якісними і ефективними лікарськими засобами.

МЕТА РОБОТИ

Маркетингове дослідження регіонального ринку лікарських засобів, що застосовуються для лікування лейкозу у дітей, аналіз конкурентоспроможності фірм, що поставляють зазначені лікарські засоби на фармацевтичний ринок Запорізької області, проведення кваліметричного аналізу препаратів, що входять до досліджуваного сегмента ринку.

МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для проведення запланованих досліджень використано дані «Компендіуму», «Державного реєстру лікарських засобів України», прайс-листи, товарно-транспортні накладні, що поступають на фармацевтичні фірми та до аптечних установ міста Запоріжжя [4].

РЕЗУЛЬТАТИ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

У результаті дослідження встановлено, що на регіональному фармацевтичному ринку Запорізької області в обігу знаходиться 66 лікарських форм, що використовуються для лікування лейкозу у дітей. Дані наведено у таблиці 1.

З таблиці видно, що тільки 21% протилейкозних лікарських засобів для лікування дітей виробляють на території України.

79% препаратів цієї групи надходить з-за кордону.

Для визначення ступеня напруженості між виробниками препаратів-аналогів розраховували коефіцієнт напруженості K_{vi} за формулою: [1]

$$K_{vi} = \frac{n-1}{n}, \quad (1)$$

де n – кількість усіх конкурентних аналогів фірм.

Результати розрахунку наведено в таблиці 2.

Проаналізувавши отримані дані, можна зробити висновок, що найбільша конкуренція спостерігається серед фірм, які випускають аналоги преднізолону ($K_{vi}=0,88$). Також висока конкуренція між фірмами, що випускають препарати-аналогі: метотрексату ($K_{vi}=0,85$), дексаметазону ($K_{vi}=0,83$), доксорубіцину ($K_{vi}=0,8$), вінкристину ($K_{vi}=0,75$). Серед фармацевтичних фірм-підприємств, що випускають зазначені препарати, є вітчизняні: ВАТ «Біофарма», м. Київ, ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця», м. Київ, ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», м. Харків, ЗАТ «Лекхім-Харків», м. Харків, ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС», м. Харків, ВАТ «Фармак», м. Київ, ВАТ «Київмедпрепарат», м. Київ, ТОВ «Авант», м. Київ. Несуттєво поступаються їм у конкуренції фірми-виробники лікарських засобів даунолу ($K_{vi}=0,5$) та аспарагіназу ($K_{vi}=0,5$).

На наступному етапі розраховували частку сегмента регіонального фармацевтичного ринку, яку займає кожна з фірм-виробників лікарських засобів для лікування лейкозу у дітей.

Розрахунок проводили за формулою:

$$d_{ij} = \frac{n_{ij}}{\sum n_{ij}}, \quad (2)$$

де n_{ij} – кількість препаратів j -тої фірми в i -сегменті;

$\sum n_{ij}$ – сумарна кількість препаратів i -го сегмента,

Дані про фармацевтичні фірми, що надають лікарські засоби для лікування лейкозу у дітей, на ринок лікарських засобів Запорізької області

Підприємство-виробник, країна	Кількість лікарських форм	Співвідношення, % до загальної кількості
ТОВ «Авант» (м. Київ)	3	21,0
ЗАТ «Лекхім–Харків» (м. Харків)	1	
ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС» (м. Харків)	1	
ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця»(м. Київ)	2	
ВАТ «Фармак» (м. Київ)	1	
ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» (м. Харків)	3	
ВАТ «Київмедпрепарат» (м. Київ)	21	
ВАТ «Біофарма» (м. Київ)		
КаділаХелткер Лтд. (Індія)	1	16,8
ВінусРемедісЛімітед (Індія)	4	
НапродЛайфСаінсисПвт. Лтд. (Індія)	5	
АджіоФармас'ютікалс Лтд. (Індія)	1	
МедакГмБХ (Німеччина)	2	6,1
Хойманн ПСС ГмБХ, Німеччина для ГлаксоВеллкомГмБХ і Ко (Німеччина)	2	
КРКА д.д., Ново место (Словенія)	2	3,0
ПфайзерМенюфекчурингБельгія Н.В. (Бельгія)	6	9,1
ПфайзерІталіяС.р.л. (Італія)	4	6,1
ВАТ «Гедеон Ріхтер» (Угорщина)	1	1,5
Фармахеми Б.В. (Нідерланди)	5	7,6
Оріон Корпорейшн (Фінляндія)	5	7,6
СінданФарма СРЛ (Румунія)	2	3,0
ЕБЕВЕ ФармаГес.м.б.Х. Нфг. КГ (Австрія)	6	9,1
ТОВ «ЛЕНС-Фарм», м. Одинцово (Російська Федерація)	6	9,1
Загалом:	23	100

Таблиця 2

Показники коефіцієнта напруженості між виробниками лікарських засобів для лікування лейкозу у дітей

Назва лікарського засобу	Метотрексат	Цитозар	Пури - нетоп	Ланвіс	Аспарагіназа	Циклофосфан	Вінкристин	Доксорубіцин	Даунол	Рубіда	Преднізолон	Дексаметазон
Коефіцієнт напруженості (K _{vi})	0,85	-	-	-	0,5	-	0,75	0,8	0,5	-	0,88	0,83

зареєстрованих в Україні [1].

Дані розрахунку наведено у таблиці 3.

З таблиці видно, що найбільша питома вага в досліджуваному сегменті припадає на ТОВ «ЛЕНС-Фарм», м. Одинцово (Російська Федерація), ЕБЕВЕ ФармаГес.м.б.Х. Нфг. КГ (Австрія) та ПфайзерМенюфекчуринг Бельгія Н.В. (Бельгія).

Наступний крок роботи – проведення кваліметричного аналізу для оцінки основних характеристик лікарських засобів зазначеної групи. Кваліметричну характеристику здійснено на основі аналізу й узагальнення даних з клінічного застосування протилейкозних препаратів. Для

оцінки використовували наступні характеристики: форма випуску, шляхи введення, спектр дії, протипоказання, побічна дія, переважаючі ознаки.

Проаналізувавши дані, наведені в таблиці, можна зробити висновок, що найвищу кваліметричну оцінку отримав доксорубіцин. Незначною мірою йому поступаються преднізолон (0,89) та метотрексат (0,78). Найменш ефективними препаратами є рубіда та даунол (по 0,05).

Отже, кваліметричний аналіз показав, що найбільш конкурентоздатними і раціональними лікарськими засобами для лікування лейкозу у дітей є доксорубіцин, преднізолон,

Таблиця 3

**Частка сегмента фармацевтичного ринку,
яку займає кожна з фірм-виробників лікарських засобів
для лікування лейкозу у дітей**

Фірма-виробник	Частка сегмента ринку (d _p)
ТОВ «Авант» (м. Київ)	0.04545
ЗАТ «Лекхім-Харків» (м. Харків)	0.01515
ТОВ «Дослідний завод «ГНЦЛС» (м. Харків)	0.01515
ЗАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця» (м. Київ)	0.03030
ВАТ «Фармак» (м. Київ)	0.01515
ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я» (м. Харків)	0.04545
ВАТ «Київмедпрепарат» (м. Київ)	0.03030
ВАТ «Біофарма» (м. Київ)	0.01515
КаділаХелткер Лтд. (Індія)	0.01515
ВінусРемедісЛімітед (Індія)	0.06060
НапродЛайфСаінсПвт. Лтд. (Індія)	0.07575
АджіоФармас'ютіккалс Лтд. (Індія)	0.01515
МедакГмбХ (Німеччина)	0.01515
Хойманн ПСС ГмбХ, Німеччина для ГлаксоВеллкомГмбХ і Ко (Німеччина)	0.03030
КРКА д.д., Ново место (Словенія)	0.03030
ПфайзерМенюфекчурингБельгія Н.В. (Бельгія)	0.09090
ПфайзерІталіяС.р.л. (Італія)	0.06060
ВАТ «Гедеон Ріхтер» (Угорщина)	0.01515
Фармахеми Б.В. (Нідерланди)	0.07575
Оріон Корпорейшн (Фінляндія)	0.07575
СінданФарма СРЛ (Румунія)	0.03030
ЕБЕВЕ ФармаГес.м.б.Х. Нфг. КГ (Австрія)	0.09090
ТОВ «ЛЕНС-Фарм», м. Одинцово (Російська Федерація)	0.09090

метотрексат. Певною мірою їм поступаються циклофосфан, вінкристин, дексаметазон, цитозар, пури-нетол. Препарати ланвіс, аспарагіназа, даунол, рубіда з точки зору кваліметричної оцінки є найменш раціональними для лікування лейкозу у дітей.

Для ефективнішого насичення ринку конкурентоздатними препаратами досліджуваної групи виробникам і дистрибуторським фірмам треба зважити на результати здійснених досліджень.

ВИСНОВКИ

Проведено маркетингові дослідження ринку лікарських засобів Запорізької області, що застосовуються для лікування лейкозу у дітей; встановлено, що вітчизняні фармацевтичні фірми постачають лише 21% лікарських форм для цього сегмента ринку, у зв'язку з чим актуальною є розробка нових лікарських препаратів зазначеної дії та освоєння їх виробництва на території України.

Аналіз конкурентоспроможності показав, що найвища конкуренція спостерігається серед виробників, серед яких є й українські, препаратів-аналогів: преднізолону, метотрексату, дексаметазону, доксорубіцину. Високу конкурентоздатність цих лікарських засобів підтверджено результатами здійсненого кваліметричного аналізу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Белошанка В.А. Стратегическое управление и маркетинг в практике фармацевтических фирм / В.А. Белошанка, Г.В. Загорий, В.А. Усенко. – К.: Триумф, 2001. – С. 251–274.
2. Бушуева И.В. Методические подходы к определению устойчивости товарной и конкурентной позиции фармацевтической фирмы в условиях рынка и ограниченной роли государства / И.В. Бушуева, О.И. Карпова, В.А. Демченко, Ю.В. Маковик // Запорожский медицинский журнал. – 2004. – Т. 2, №1. – С. 109–111.

Таблиця 4

Результати кваліметричного аналізу лікарських засобів для лікування лейкозу у дітей

Назва лікарського засобу	Вінкристин	Метотрексат	Пури-нетол	Ланвіс	Аспарагіназа	Доксорубіцин	Даунол	Рубіда	Преднізолон	Дексаметазон	Цитозар	Циклофосфан
Коефіцієнт кваліметричної оцінки	0,5	0,78	0,28	0,22	0,17	1,0	0,05	0,05	0,89	0,33	0,39	0,67

3. Громовик Б.П. Характеристика основних методик визначення конкурентоспроможності лікарських засобів / Б.П. Громовик // Фармацевтичний журнал. – 2002. – №3. – С. 7–11.
4. Громовик Б.П. Фармацевтичний маркетинг: теоретичні та прикладні засади / Б.П. Громовик, Г.Д. Гасюк, О.Р. Левницька. – Вінниця: Нова книга, 2004. – С. 169–175.
5. Компендиум 2011 – лекарственные препараты / Под ред. В.Н. Коваленко, А.П. Викторова. – К.: МОРИОН, 2011. – 2270с.
6. Наказ МОЗ від 11 вересня 2003 року № 423/59 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги дітям за спеціальністю «Дитяча гематологія».
7. База даних лікарських засобів, що зареєстровані в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mozdoc.kiev.ua>

Відомості про авторів:

Зарічна Т.П., к. фарм. н., ст. викладач каф. клінічної фармації, фармакотерапії і управління і економіки фармації ФПО ЗДМУ.

Авраменко І.Р., студентка 5 курсу ф\ф ЗДМУ.

Бушуева І.В., к. фарм. н., доцент каф. клінічної фармації, фармакотерапії і управління і економіки фармації ФПО ЗДМУ.

Райкова Т.С., к. фарм. н., доцент каф. клінічної фармації, фармакотерапії і управління і економіки фармації ФПО ЗДМУ.

Білай І.М., д. мед. н., професор, зав. каф. клінічної фармації, фармакотерапії і управління і економіки фармації ФПО ЗДМУ.

Адреса для листування:

Зарічна Тамара Пантелеймонівна. 69035 м. Запоріжжя, пр. Маяковського, 26, каф. клінічної фармації, фармакотерапії і управління і економіки фармації ФПО ЗДМУ. Тел.: (061) 236 22 48.

Поступила в редакцію 30.03.2012 г.